

't "Tussedurke"

Jaargang 8, nummer 1, april 2008

Redactie Nieuwsbrief 't Tussedurke

Jan Bon 0412 - 401131
Jan van der Burgt 0412 - 401183

Kopij, liefst onbewerkte tekst, inleveren bij de redactie of bij de secretaris van de vereniging. Foto's liefst de originele of digitaal.

Mocht u het op prijs stellen om brieven en post van Berchs-Heem via e-mail te krijgen dan kunt dat het beste via uw e-mail aan de vereniging laten weten! Vooral voor leden die via de post hun berichten van ons ontvangen zou het zeer welkom zijn.

E-mail: info@berchs-heem.nl

De fotogroep gaat verder met het verzamelen van foto's en het invoeren van gegevens in de computer. Als u nog in het bezit bent van interessante oude foto's, neem dan contact op met de contactpersonen van de fotowerkgroep.

Voor meer informatie kunt u zich melden bij:

Ineke Mulders 0412 - 402901
Jos van der Burgt 0412 - 401183
Rinie Gremmen 0412 - 402141

Denk bij het opruimen van uw zolder aan onze vereniging. Gooi geen oude spullen weg die voor ons belangrijk kunnen zijn, neem contact op met ons.

Openstelling Expositieruimte

"Berchs-Heem" is gevestigd in het voormalig gemeentehuis, Burg. Van Erpstraat 2.

1e zondag van de maand: 11.00 - 13.00 uur
De maandag daaropvolgend: 19.00 - 21.00 uur
Ook na een telefonische afspraak via de secretaris (06 - 53726742) bent U van harte welkom.
e-mail: info@berchs-heem.nl
www.berchs-heem.nl

Van de redactie

In dit nummer kunt u lezen over de jaarlijkse Open monumentendag op zaterdag 8 en zondag 9 september 2007, de fototentoonstelling van de jongens-school, St. Aloysius, het bezoek dat wij brachten aan de atoomschuilkelder van Oss, de Brabantse avond en de jaarvergadering van 2008.

Activiteiten 2008

12 mei, 2e Pinksterdag is weer de 2 jaarlijkse Kunst en Kitschdag. 14 juni, excursie naar een bierbrouwerij in Oijen. Voor onze activiteiten krijgt u nog een uitnodiging.

WEB-site Berchs-Heem

Ook Berchs-Heem is vanaf oktober 2007 op internet te zien; www.berchs-heem.nl. Op deze site vindt u actuele zaken, foto's van nieuwe activiteiten, maar ook oude foto's zoals, bijv. van de molen, de Anna. De site wordt al druk bezocht o.a. uit Canada, Amerika, Australië en Letland maar ook uit Nederland en België.

Nieuw secretariaat

Ria Boeijen
E. Aldrinstraat 3, 5351 GR Berghem
tel. 06 - 53726742

Open monumentendag 2007

Open monumentendag 2007 was op zaterdag 8 en zondag 9 september. Beide dagen is onze ruimte open geweest voor belangstellenden. Het aantal bezoekers was evenals andere jaren redelijk maar het loopt niet echt storm. Diegene die op bezoek komen zijn wel altijd heel enthousiast en verrast wat er allemaal te zien is in onze ruimte. Helaas was dit jaar de kerk niet geopend wellicht dat in 2008 ook de kerkdeuren weer voor bezoekers geopend zullen zijn en dat de toren dan ook weer te beklimmen zal zijn zoals in voorgaande jaren het geval was.

Fototentoonstelling St. Aloysiusschool

De fototentoonstelling over de voormalige St. Aloysiusschool, welke de Heemkundevereniging Berchs-Heem georganiseerd heeft, is met ruim duizend bezoekers een groot succes geworden. Door de enorme inzet van onze fotowerkgroep die alle foto's verzameld, ingescand, van de juiste namen voorzien hebben en daarna hebben laten afdrukken is het mogelijk geweest om wederom een geweldige fototen-

toonstelling te houden. Vele Bergse en oud Bergse hebben enkele honderden tentoongestelde foto's met veel interesse bekeken, en waar nodig en mogelijk voorzien van aanvullingen en correcties. Vooral de verhalen en herinneringen bij de foto's waren om nooit te vergeten.

Een woord van dank is zeker op zijn plaats aan:

- De vele beschikbaarstellers van de foto's en informatie
- De gemeente voor het gebruik van het Wit Gele Kruis gebouw
- De dorpsraad Berghem voor de financiële bijdrage.
- Onze fotowerkgroep voor hun geweldige werk.

Excursie Atoomschuilkelder 2007

Op 13 oktober 2007 bezochten ca. 30 leden van Berchs-Heem de atoomschuilkelder in Oss. Jan Ulijn verzorgde een rondleiding. De volgende tekst geeft weer wat er door de heer Jan Ulijn is verteld met uiteraard de nodige aanvullingen die voor het Osse van toepassing waren.

Atoomschuilkelder. NBC-kelder, nucleaire, biologische en chemische kelder.

De schuilkelder was voor de koude oorlog vanaf 1945 tot 1989, toen de Berlijnse muur werd afgebroken. De koude oorlog was het hevigst toen op 13 augustus 1961 de Berlijnse muur werd gebouwd in opdracht van Chroesjtsjov. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken is in 1970 gestart met de bouw van schuilgelegenheden. Dit kon in combinatie met grote gebouwen.

In 1982 is het appartementencomplex ge-

bouwd. In 1986 is de kelder geopend door burgemeester van Veldhuizen. Er werd aan hem gevraagd wie er het eerste in mochten. Het antwoord was: wie het eerst komt het eerst maalt. En hoe gaat het met het eten? Antwoord: er is hierboven een supermarkt.

De schuilkelder is voor 3600 personen in de parkeerruimte en 200 in de bergingen en luchtsluizen. Oss telde toen 40.000 inwoners, dus moesten er 10 schuilkelders gebouwd worden. Het is een zit/staankelder voor +/- 2 dagen. Voedsel moest worden meegebracht. Na 2 dagen moest het rampenplan gaan werken. De begroting in 1980 was € 1,1 miljoen. De rijkssubsidie was € 1,09 miljoen. De gemeente moest dus € 10.000 bijbetalen. Kosten per persoon € 290,- (1.100.000: 3800). De kelder kan binnen een paar dagen worden opgestart. Hij voldoet aan een afschermfactor 30, dus de straling wordt tot 1/30 teruggebracht. Er is geen telefoonaansluiting of andere communicatie naar buiten. In 1991 is de laatste proef-draai-controle geweest. Tot die tijd viel het onderhoud onder de brandweer.

Bij gebruik worden de betonnen deuren voor de ingang geschoven

Ruimte ingang: opstelling bedjes. Deze zijn later gekomen. Er kan in ploegen worden gerust. Personen met fall-out stof, dus met bestraald stof, moeten zich omkleden, douchen met koud water en de besmette kleren moeten in de gesloten ruimte worden gedeponeerde. (stortkoker) Om fall-out buiten te houden wordt er gewerkt met overdruk. Deze is 16 mm waterkolom ofwel 16 Pa (0,0016 bar).

In de grote ruimte zijn extra wasbakaansluitingen tegen de muur.

Ruimte sanitair: water kan via het leidingnet of bronwater zijn. Er is geen afscheiding tussen vrouwen en mannen, maar er is wel rekening mee gehouden. Het water is alleen om zich te verfrissen. Het plafond geeft condenswateroverlast. Dit komt van de koeling boven in de winkel. Zie stalactieten aan het plafond. Hier liggen ook de verpakte wasbakken in dozen die in nood aangebracht kunnen worden in de grote ruimte.

Ruimte afzuiging garage: een ventilator

blaast de lucht achter in een grote ruimte waar de lucht naar de schoorsteen gaat. De schoorsteen is te zien in het straatje de Molenwiek.

Ruimte met noodaggregaat: hier zitten alle zekeringen. De brandstoftank is 4000 liter. Er moet 30% in zitten Dit is 1200 liter en is te zien door aan het slangetje te trekken. Voor vulling zie Molenwiek. De wateropstelling is van de WOB (Waterleidingmij. Oost Brabant) i.v.m. terugdrukken van water in het leidingnet. De rode afdichting aan de buitenkant doet dienst als ontluuchting als het aggregaat niet loopt. Bij in bedrijf is het gesloten i.v.m. lawaai.

Ruimte voor water- en luchtvoorziening en EHBO: in de tank kan ongeveer 20.000 liter. Water moet recirculeren i.v.m. beluchting. Dit kan met een elektro pomp of met de hand. In de vierkante bak kan door chemische toevoeging bronwater geschikt gemaakt worden om te drinken. De stopcontacten die hier aanwezig zijn, zijn voor het warm maken van babyvoedsel.

Koolfilterruimte: koolfilters zijn om giftige buitenlucht te zuiveren. De computer is voor de huidige luchtmeting CO en LPG.

Zandruimte: twee lagen zand van 1 meter dik. Dit wordt gebruikt om fall-out van de buitenlucht te scheiden. In deze ruimte liggen de stalen deurdrempels voor de buitendeuren.

Ruimte met bronpomp en vuilwaterput: hier wordt het toiletwater afgepompt naar het riool. Als het riool stuk is wordt het opgepompt door de put in de Haarviltstraat en loopt het weg in deze straat. Bronwater wordt het meest gebruikt om lucht te koelen en indien nodig voor de toiletruimte. De bronpomp is een persomp. Deze heeft men in de pijp laten zakken.

Ruimte waar de lucht wordt aangezogen en gekoeld: de lucht wordt gekoeld met grondwater van 10° C tot een temperatuur van 15° C. Volgens berekening kan men voor 3600 personen de temperatuur op 27° C houden.

Aanzuiging van de lucht kan op 4 manieren: Paraatheidsventilatie. Gewoon van buiten Fall-out beveiligde ventilatie. Geen lucht rechtstreeks van buiten. De lucht gaat door het zandfilter en niet door de koolstoffilters. Deze lucht

komt ook van buiten. Gasbeveiligdeventilatie. De buitenlucht gaat door het zandfilter en de koolstoffilters. Alleen de lucht laten circuleren vanuit de ruimte. Dit gebeurt als er buiten CO² of andere chemische vervuilde lucht is. Dit kan voor meerdere uren totdat de grens van 2% CO² is bereikt. Is de buitenlucht dan nog niet verbeterd, dan kan men gaan tot 5% CO². Dit kan hoofdpijn en hartkloppingen geven. Bij niet te filteren buitenlucht mag geen buitenlucht worden gebruikt. In de wanden zit geen asbest, maar houtcementvulling.

Ruimte om de lucht in de kelder te persen: dit gebeurt met een grote ventilator.

Huidig gebruik parkeerruimte: parkeergelegenheid voor 47 auto's en 47 bergingen voor bewoners. Er zijn verschillende CO²-meetpunten, deze staan laag, en LPG-meetpunten, deze staan hoog. Elke minuut wordt er één punt gemeten. De ventilator kan handmatig en automatisch worden geregeld. Bij automatisch dan regelt het CO²- en LPG-mengpaneel de ventilator.

Er zijn geen camera's in de kelder. Dit zijn alleen conditioneringsmeters voor de kelderlucht. Midden in de kelder loopt een goot om condenswater af te voeren, daar dit slecht is voor de autolak. Vanaf 2000 zijn we bezig geweest om de schuilkelder open te krijgen. Burgemeester Dijkstra was er niet erg enthousiast over. Hij was van de PvdA en was net als de SP en D66 tegen de bouw. De kelder moest helemaal worden schoongemaakt, omdat vandalen in de kelder autobanden hadden aangestoken en alles vol vette roet zat. Burgemeester Klitsie (ook PvdA) voelde wel voor openstelling voor bezichtiging en met veel moeite door de kabinetschef Anja Kleinpenning is het gelukt.

De opening was op zaterdag 13 mei 2006

Brabantse Avond 2008

Op zaterdag 23 februari 2008 was er een Brabantse Avond, waar zowel leden als niet leden welkom waren. Er kwamen ruim 100 personen naar 't Boekels Kwarterke, dat deze keer was uitgenodigd, luisteren. 't Boekels Kwarterke maakt een lekker stukske muziek met een

humoristische kijk op de samenleving van vandaag en gisteren. 't Boekels Kwarterke heeft een behoorlijk repertoire met zelfgeschreven teksten in het dialect gezongen en grotendeels ook met eigen geschreven melodieën. De geschetste tafereeltjes zijn goed herkenbaar en bestemd voor iedereen die van Brabantse gezelligheid houdt. Het was een heel mooie avond waar de nodige liedjes ten gehore werden gebracht en tussen deze liedjes door werden er leuke verhaaltjes verteld. Het was een heel gezellige avond die zeker voor herhaling vatbaar is.

Cultuurhapjes

Als lid van de heemkundevereniging ben je geïnteresseerd in geschiedenis en cultuur. Deze interesse hoeft niet beperkt te blijven tot onze lokale geschiedenis. Je kunt ook je horizon verbreden door kennis te maken met het grote aanbod aan culturele wetenswaardigheden dat ons land rijk is. Ik bedoel hiermee: het bezoeken van musea in Nederland en België. Stedenbezoek: Amsterdam en Antwerpen zijn dichtbij. Het bezoeken van exposities, het bijwonen van culturele manifestaties op het gebied van kunst, literatuur en muziek. Er zijn zoveel mogelijkheden in ons land en bij onze zuiderburen. Met relatief kleine groepjes kun je makkelijk een dagje organiseren, aanbod is er genoeg! Wie heeft interesse om samen met mij (Leo Hoeks) van gedachten te wisselen voor het opzetten van een 'clubje' om een paar maal per jaar een cultureel uitstapje te maken.

Laat het weten via mijn emailadres:

bergaheima@kabelfoon.nl of bel 0412-402653.

Kunst of kitsch?

Maandag tweede pinksterdag 12 mei.

Tijd: 11.00 – 13.30 uur.

Locatie: Herberg d'n Dort
Harenseweg Berghem.

Taxateur: Charles Bastings uit Oss.

Kosten: € 2 per object.

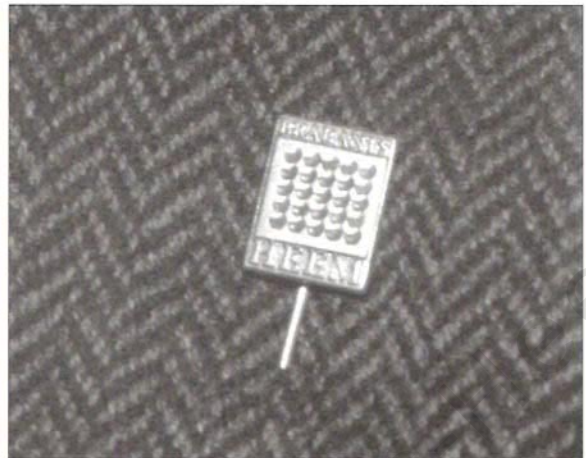
Organisatie: Heemkunde Vereniging
Berchs-Heem Berghem.

Jaarvergadering 19 maart 2008

Ook de 16e jaarvergadering werd weer heel goed bezocht. Het financiële jaarverslag van de penningmeester werd goedgekeurd en de kascontrolecommissie gaf complimenten voor de keurige verzorging. Ook het door onze nieuwe secretaris Ria Boeijen gemaakte jaaroverzicht kreeg de complimenten van de vergadering en werd weer goedgekeurd. Jan Bon, Lambert van Hintum en Dora van Ravensteijn waren aftredend en herkiesbaar, de vergadering gaat zonder stemming akkoord dat Jan, Lambert en Dora in het bestuur blijven. Gerrit Bergers, oud secretaris heeft in het afgelopen jaar, het secretariaat overgedragen aan Ria Boeijen, die het inmiddels heeft overgenomen. Gerrit is afgetreden als, secretaris en bestuurslid. Gerrit wordt door de voorzitter bedankt voor zijn bewezen diensten en vooral de wijze waarop hij invulling gaf aan de functie van secretaris. Gerrit blijft wel actief voor onze vereniging. Voor deze vergadering was Harrie Boot, secretaris van Brabants Heem, uitgenodigd om een van onze leden, Gerrit Laurensen, een onderscheiding uit te reiken. Na de pauze werden er dia's vertoond, in en om het bejaardenhuis, de huidige Wilberthof.

Gerrit Laurensen

Zilveren Draaginsigne voor Gerrit Laurensen

Gerrit Laurensen, lid van Heemkundevereniging Berchs-Heem, is tijdens de jaarvergadering op 19 maart 2008 door Brabants Heem onderscheiden met het Zilveren Draaginsigne. De secretaris van Brabants Heem, Harrie Boot was voor deze gelegenheid speciaal naar Berghem gekomen om Gerrit Laurensen de versierselen op te spelden en de bijbehorende oorkonde te overhandigen.

Gerrit Laurensen heeft zijn jeugd doorgebracht in Berghem, vanaf 2 februari 1941 woonde hij bij Bertus en Anna van Uden in de Korte Heistraat 4. Hij is in Berghem in zijn jeugdjaren actief bij de verkenneren en het voetballen. Sinds hij getrouwd is, woont Gerrit in Oss. Vanaf het moment dat hij lid is van Berchs-Heem is hij zeer actief, maar vooral productief. Hij schreef diverse artikelen voor 't Vagevenster, het periodiek van de heemkundige vereniging. Ook produceerde hij het boek 'de Berchse Hei in Beeld' en werkte mee aan het boek over de restauratie van de Willibrorduskerk.

Onderstaande een overzicht van de bijdrage van Gerrit Laurensen

Gerrit is lid van Berchs-Heem vanaf eind 1994, in januari 1995 stond zijn naam op de ledenlijst van Berchs-Heem die in 't Vagevenster nr 7 was afgedrukt.

In datzelfde nummer vond je meteen het eerste artikel van Gerrit, Berghem bespiedt

vanuit de lucht. Een montage van 5 luchtfoto's van een hoogte van 6000 meter boven Berghem. Er volgen dan meteen de nodige details bij. De fotoverkenningvluchten werden gemaakt door gevechtsvliegtuigen, Spitfires en Mosquito's van de Squadrons 541 en 542 van RAF, uit Engeland. Je moet wel iets uitzoeken voor je het op het papier in een artikel vastlegt.

Het was dit keer nog een kort artikel maar er zullen er dan nog heel wat volgen.

Vagevenster nr 8, Noodziekenhuis 1944-1945

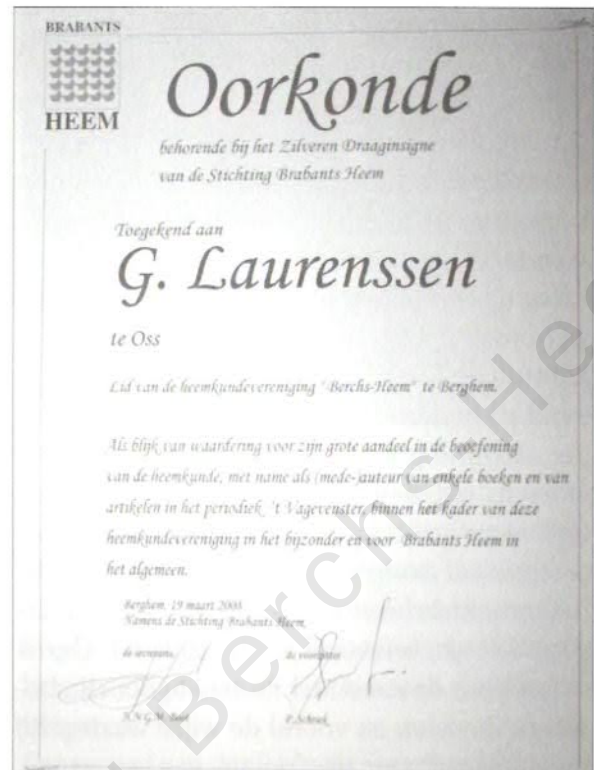
Door een briefkaart met de tekst "Aan Berghem", bij Oss en ergens in de linker onderhoek tussen haakjes (vroeger noodziekenhuis) werd de aanzet gegeven voor een volgend artikel. Samen met Herman van de Camp op onderzoek en op bezoek bij mensen die her en der genoemd werden, zoals mevr. Jantje de Haas-Hendriksen in Wageningen, een zus, bleek achteraf van degene die de kaart verzonden had en zelf uit Den Haag kwam.

Vagevenster nr 10, Schuurkerk te Berghem
Samen met Jo Hoeks van Thiel werd alles wat men te weten kon komen omtrent de schuurkerk in Berghem aan de Harense Steeg, nu Harenseweg, op papier gezet.

Vagevenster nr 11,
Een uitgebreid artikel over het boerendak met stro of riet bedekt. Aangevuld met het levensverhaal van de Berghemse rietdekker Sjef Gijsbers. Vroeger zijn buurman in de bergse hei.

Vagevenster nr 12, Harenseweg 1A
Een uniek monumentaal plekje, het huis van Jo en Johan Hoeks. Helaas was Jo toen reeds overleden en moest Gerrit in het archief zijn om e.e.a. uit te zoeken.

Vagevenster nr 16, Bijna 100 jaar zusters van Liefde in Berghem.
Gerrit en Herman van de Camp maken een heel 'Vagevenster' over dit boeiende onderwerp.

Voor dit Vagevenster was tijdens de fototentoonstelling over de meisjesschool veel belangstelling en zijn er nog diverse verkocht.

Een volgende Vagevenster van Gerrit is al weer bijna gereed voor de drukker en het gaat over een oud onderwijzer in Berghem die maar liefst 53 jaar aan de Berghemse school was verbonden.

Gerrit bedankt voor jouw bijdrage voor Berchs-Heem. We hopen nog lang van jouw inbreng te mogen blijven genieten.

Contributie

De jaarlijkse contributie is € 15,00 per persoon. Dit bedrag over te maken op rekeningnr.: 1065.16.817 Rabobank, t.n.v. Berchs-Heem of via Giro nr.: 79.48.052. Onder vermelding van uw lidmaatschapsnummer. Voor vragen omtrent betalingen: Lambert van Hintum 0412 - 402515 Penningmeester Berchs-Heem.